

Informasjon til kommuner om forberedelse og gjennomføring av fellingsforsøk på fredet rovvilt 2024

Statsforvalteren vil med dette informere kommunene om praktisering av enkelte forhold omkring forberedelse, organisering og gjennomføring av fellingsforsøk, samt anmode kommunene om å gjøre forberedelser i forbindelse med beitesesongen.

Betinget skadefelling

Betinget skadefelling er felling av enkeltindivider av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på husdyr, tamrein eller annen eiendom. Både enkeltpersoner, beitelag, reinbeitedistrikt og kommuner kan søke om skadefelling. Når kommunen søker, er det som regel i samråd med beitenæring og fellingslag.

Kvote for betinget skadefelling og myndighet til å fatte vedtak om skadefelling

Vedtak om skadefelling fattes blant annet med bakgrunn i en vedtatt skadefellingskvote. Hvem som har ansvar for å vedta skadefellingskvoter og for å behandle søknader om skadefelling varierer gjennom året, og styres av hvilken periode søknaden gjelder for og betsandsstatus for aktuell art. Unntaket er for kongeørn. Her har Statsforvalteren ansvar for forvaltningen gjennom hele året, og det fattes ikke vedtak om skadefellingskvote for kongeørn som for artene bjørn, gaupe, jerv og ulv. Skadefellingskvotene gjelder for hele region 6 Midt-Norge, det vil si Trøndelag og Møre og Romsdal fylker.

- 16. februar – 31. mai (yngletiden)
I dette tidsrommet er det **Miljødirektoratet** som har myndighet til å fatte kvote for betinget skadefelling, og til å fatte vedtak om skadefelling for artene bjørn, gaupe, jerv og ulv. Miljødirektoratet kan delegerer myndigheten til å fatte vedtak om skadefelling i denne perioden til Statsforvalteren.
- 1. juni – 15. februar (utenfor yngletiden)
Utenfor yngletiden er det **Statsforvalteren** som har myndighet for å behandle søknader om skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Dersom det regionale bestandsmålet for de ulike artene er oppnådd, er det det regionale rovviltnemnda som fatter kvoter for skadefelling for den aktuelle arten. I tilfeller hvor det regionale bestandsmålet ikke er oppnådd, er det Miljødirektoratet som fatter kvote for betinget skadefelling for den aktuelle arten. Statsforvalteren har ansvar for forvaltning av kongeørn hele året.

Hvordan søke om skadefellingstillatelse?

For å søke om skadefellingstillatelse eller midler til forebyggende tiltak i akutte skadesituasjoner, kontakter du Statsforvalteren i Trøndelag på telefonnummer: **930 60 221**. Dersom Statsforvalteren ikke har myndighet til å fatte vedtak om skadefelling på det aktuelle tidspunktet, blir søker henvist videre til Miljødirektoratets vakttelefon 977 87 000.

Statsforvalteren presiserer at vakttelefonen kun er en beredskapstelefon for akutte hendelser, hvor det gis muntlige tilsagn om tilskudd til forebyggende tiltak, muntlige tillatelser/avslag på

fellingssøknader og melding om påskyting/felling av rovvilt. En muntlig skadefellingssøknad må snarest mulig bekreftes med en skriftlig søknad av hensyn til eventuell klagebehandling. Skriftlig søknad sendes på epost til vårt postmottak sftlpost@statsforvalteren.no, eller direkte til den aktuelle saksbehandleren.

Åpningstidene for vakttelefonen i Trøndelag er:

- 1. juni - 15. oktober: kl. 07.00 - 22.00.
- 16. oktober - 23. desember og 1. januar - 31. mai: kl. 09.00 - 19.00
- 24. desember - 1. januar: kl. 10.00 - 14.00

Responstiden på vakttelefonen er 2 timer. Det vil si at dersom vi ikke svarer med en gang, skal vi ta kontakt med innringer innen 2 timer. Responstiden er ofte mye kortere enn dette. Utenom åpningstidene anbefaler vi å sende en SMS til vakttelefonen, så vi tar kontakt. For mer informasjon se nettsiden «hendelser utenom vakttelefonens åpningstider»¹.

Hva skal en søknad om skadefelling inneholde?

En skadefellingssøknad må inneholde opplysninger som gjør at Statsforvalteren kan vurdere om vilkårene for skadefelling er oppfylt. Statsforvalteren skal vurdere:

- hvilken art, og hvor mange individer som gjør skade
- områdets betydning som beitemark
- skadenes omfang og utvikling
- potensialet for fremtidige skader
- muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak

En skadefellingssøknad kan også inneholde søknad om dispensasjon fra øvrig regelverk som Statsforvalteren har myndighet over. Eksempler på dette er søknad om tillatelse til å bruke snøskuter i forbindelse med skadefellingsforsøket, postering i bil, slipp av løs på drevet halsende hund på ulv og dispensasjon til motorferdsel i verneområder der Statsforvalteren er myndighet.

Når Statsforvalterne har mottatt en skadefellingssøknad, skal vi vurdere om vilkårene for tillatelse til skadefelling er oppfylt, jf. rovviltforskriftens § 9². Terskel for skadefelling er også avhengig av om skaden er skjedd innenfor eller utenfor forvaltningsområdet for den aktuelle arten, og om bestandsmålet for den aktuelle arten er oppnådd eller ikke. Det er høyere terskel for å få skadefelling innenfor forvaltningsområder for rovvilt enn utenfor.

Skriftlige søknader om skadefelling, som inneholder tilstrekkelige opplysninger for at forvaltningen kan fatte en beslutning, skal besvares så raskt som mulig, og senest innen tre virkedager fra den dagen søknaden er registrert i arkivsystemet til forvaltningsmyndigheten, jf. føringer fra Klima- og miljødepartementet om tidsfrister i rovviltsaker³. Dersom søker samtykker kan saksbehandlingsfristen på tre virkedager fravikes. Vanligvis vil søker få muntlig svar på søknaden samme dag. Et muntlig vedtak følges deretter opp med et skriftlig vedtak. Søknader til Miljødirektoratet om skadefelling i yngletiden har ikke samme tidsfrister.

¹[Hendelser utenom vakttelefonens åpningstider | Statsforvalteren i Trøndelag](#)

² Forskrift om forvaltning av rovvilt: <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2005-03-18-242>

³ Instruks om tidsfrister i saker knyttet til rovvilt, KLD: https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/md/2013/instruks_saksbehandlingstid_rovvilt.pdf

Skadefellingsvedtaket

Når en søknad om skadefelling er behandlet og avgjort hos Statsforvalteren, skal det følges opp med et skriftlig vedtak. Skriftlige vedtak legges fortløpende ut på Miljøvedtaksregisteret⁴. Både avslag og tillatelser er enkeltvedtak som kan påklages. Klagefristen er tre uker fra vedtaket publiseres på Miljøvedtaksregisteret. I en eventuell tillatelse til skadefelling vil Statsforvalteren sette vilkår for gjennomføring av skadefellingen. Mottaker av tillatelsen har ansvar for at disse følges.

Oppnevning og administrering av kommunale/interkommunale skadefellingslag

Kommunene har en sentral rolle i å etablere kommunale/ interkommunale skadefellingslag, og kommunen har da det administrative ansvaret for fellingslaget. Videre er kommunen arbeidsgiver for fellingslaget og har ansvar for regnskap og budsjett knyttet til fellingsforsøk. Det er også kommunen som søker om tilskudd til kompetansehevende tiltak for fellingslaget (FKT-midler)⁵. Det er mulig å samarbeide på tvers av kommunegrenser og opprette interkommunale skadefellingslag. Da må kommunene avgjøre hvem som er den ansvarlige kommunen som administrerer samarbeidet.

Før et skadefellingsforsøk iverksettes, skal en liste over deltakerne i skadefellingslaget oversendes Statsforvalteren. Listen må inneholde navn på deltagere og telefonnummer til dem. Det er viktig at kommunen har dokumentasjon på hvilke personer som inngår i fellingslaget når fellingsforsøket starter, og at eventuelle endringer fortløpende meldes til Statsforvalteren. Dokumentasjonen på fellingslagets medlemmer er viktig for å forhindre uklarheter omkring lovligheten ved en eventuell felling av rovvilt. Statsforvalteren anmoder kommunene om å oppnevne skadefellingslag i forkant av beitesesongen.

Krav til medlemmer av kommunale/interkommunale skadefellingslag

Medlemmer i kommunale skadefellingslag skal være registrerte lisensjegere for den aktuelle arten, jf. rovviltforskriften § 15. Dette gjelder også for gaupe, selv om det ikke foregår lisensjakt på gaupe. Registrering gjøres på Jegerregisteret⁶. Også hundeførere som deltar i det kommunale/interkommunale skadefellingslaget skal være registrert som lisensjegere, selv om de ikke går med våpen, jf. forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst § 15.

Gjennomføring av skadefellingsforsøk

Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag

Miljødirektoratet utarbeidet i 2019 en veileder om gjennomføring av skadefellingsoppdrag. Veilederen samler relevant lovverk, retningslinjer, administrative føringer og praktisk erfaring fra gjennomføring av fellingsoppdrag⁷. Her fremgår mer utfyllende informasjon enn det som framgår av dette brevet. Vi anbefaler alle som administrer og/eller deltar på skadefelling å bruke denne veilederen aktivt.

⁴ Miljøvedtakregisteret: <https://www.miljovedtak.no/>

⁵ Tilskudd til konfliktdependente tiltak for kommuner, organisasjoner mfl.: <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/TilskuddKonfliktdependeTiltakSkjema/Startside/Index?id=3>

⁶ Jegerregisteret: <https://www.brreg.no/jegerregisteret/>

⁷ Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag: <https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1440/m1440.pdf>

Bruk av hund

Hund er et viktig hjelpemiddel i skadefelling, spesielt på barmark. Bruk av løs hund krever at kommunen har gitt dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene jfr. hundeloven § 9. Videre er det forbudt å bruke løs, på drevet halsende hund på jerv, bjørn og ulv, og på gaupe i båndtvangstiden. Miljødirektoratet er besluttsende myndighet for å dispensere fra denne bestemmelsen for gaupe, jerv og bjørn, mens Statsforvalteren kan dispensere ved skadefelling på ulv. Slike dispensasjoner kommer i tillegg til kommunen sin dispensasjon fra båndtvangsbestemmelsene, og eventuelle dispensasjoner fra verneområdestyrer/vernemyndigheter dersom hund skal slippes i verneområder hvor dette er forbudt. Kommunen må sikre at samtlige nødvendige tillatelser er til stede før slipp av løshund. I tilfeller hvor Statsforvalteren gir dispensasjon til å bruke løs på drevet halsende hund på ulv, vil Statsforvalteren sette vilkår til hvordan dette skal foregå, og at den aktuelle kommunen har fått tillatelse fra berørte beitelag, beitebrukere og reinbeitedistrikt i fellingsområdet til å slippe slik type hund. Vi anmoder kommunene å ha slike avtaler og tillatelser på plass før beitesesongen.

Bruk av motorkjøretøy

Viltloven forbyr bruk av luftfartøy og motorkjøretøy, herunder bruk av helikopter og snøscooter, til forfølgning og lokalisering av vilt. Det er heller ikke tillatt å løsne skudd fra motorkjøretøy. Dersom det er nødvendig for å sikre en god måloppnåelse, kan Statsforvalteren fravike dette generelle forbudet i skadefellingstillatelsen, under angitte vilkår. På snødekt mark kan bruk av snøskuter være hensiktsmessig for å kjøre ut fellingspersonell og til lokalisering av rovviltet. Det er ikke tillatt å benytte snøscooter til forfølgelse/jaging, direkte jakt på, og avliving av rovvilt. Sommerstid kan det i enkelte tilfeller være aktuelt å åpne for å kunne postere i bil. Bruk av motorkjøretøy i utmark og snødekt mark krever også egen tillatelse fra kommunen etter motorferdselloven, samt fra forvaltningsmyndigheten for eventuelle verneområder i skadefellingsområdet. Deltakere i fellingslaget må rette seg etter de vilkår som blir stilt i de ulike dispensasjonene.

Samarbeid på tvers

Det er ønskelig med regionalt samarbeid mellom de kommunale fellingslagene, og det vil i mange områder være hensiktsmessig å samarbeide på tvers av kommune- og fylkesgrenser. Slik samarbeid vil kunne bidra til effektivisering av fellingsforsøk, kompetanseheving og trening av fellingsmannskap og bedre informasjonsflyt mellom forvaltningen, fellingslagene og de berørte beitebrukerne. Kommunen som har fått ansvaret for gjennomføringen av skadefellingsforsøket kan benytte medlemmer fra andre kommunale fellingslag, og disse medlemmene står da under formell ledelse av vedkommende kommune sammen med de ordinære medlemmene.

I forbindelse med gjennomføring av fellingsforsøk kan det være behov for hjelp og samarbeid med dyreeiere og andre. Fellingsleder må vurdere omfanget av slikt samarbeid og sikkerheten ved gjennomføringen av fellingsforsøk. Statsforvalteren understreker at det kun vil være medlemmer av det kommunale fellingslaget og hundeførere som vil være berettiget godtgjørelse.

Vi oppfordrer beitelagene til å etablere egne rutiner for rask internkommunikasjon ved skader og andre hendelser, gjerne i samarbeid med kommunen og det kommunale fellingslaget. Skadefellingslaget er avhengig av ferske spor/kadaver for å kunne drive et effektivt skadeellingsforsøk. Derfor er det viktig at det er god kommunikasjon mellom skadefellingslaget og beitenæringen, slik at informasjon om nye skadetilfeller videreformidles raskt og at innsatsen rettes mot disse områdene. Videre er det viktig at beineæringen og ansvarlig skadefellingsleder har god kommunikasjon slik at kadaversøk ikke forhindrer gjennomføring av skadefellingsforsøket.

Bistand fra Statens naturoppsyn

Dersom skadefellingslaget ønsker det, kan Statens naturoppsyn (SNO) bistå i skadefellingsforsøket. SNO vil alltid kunne bistå med råd og videreformidling av erfaring eller kontakt med egnede ressurser, mens fysisk tilstedeværelse vil være påvirket av eventuelt andre pågående situasjoner i andre deler av landet. Dersom SNO bistår et kommunalt skadefellingslag, vil fellingsforsøket fortsatt være ledet av fellingsleder i det kommunale/interkommunale skadefellingslaget. Bistand fra SNO vil dermed måtte skje innenfor de rammer og vilkår som følger av Statsforvalterens vedtak, og SNO sin fellingsinstruks vil ikke komme til anvendelse. Bistand fra SNO belastes ikke godtgjøring gitt av Statsforvalteren. I Trøndelag er aktuelle skadefellingsledere i SNO:

- Roar Lundby, epost: roar.lundby@miljodir.no, telefon: 93 63 65 30, Namsos
- Håvard Wiggen, epost: havard.wiggen@miljodir.no, telefon: 93 06 69 12, Trondheim
- Eirik Budde Nesteby, epost: eirik.budde.erichsen@miljodir.no, telefon: 97 64 92 75, Røros

Gjennomføring av ettersøk

Dersom det løsnes skudd mot rovvilt og dyret forlater plassen, plikter skytter å forvise seg om påskutt dyr er truffet eller ikke. Dersom dyret vurderes skadeskutt, plikter de ansvarlige å gjøre det de kan for å avlive dyret snarest mulig. Felling eller forsøk på felling skal umiddelbart meldes til Statsforvalteren i Trøndelag på telefon 930 60 221 og politiet på telefon 02800. Dette gjelder alle avfyrte skudd. Det er Statsforvalteren som avgjør videre gjennomføring og avslutning av ettersøk. De som har deltatt i forsøket på felling skal uten godtgjørelse bistå forvaltningsmyndighet eller politimyndighet i det videre ettersøk.

Håndtering av felt rovvilt

Felt rovvilt skal fremvises for SNO for umiddelbar kontroll, merking og prøvetaking av biologisk materiale, i henhold til instruks⁸, og skytter skal kunne påvise fellingsstedet etter anmodning fra SNO, politiet eller Statsforvalteren.

Rovvilt som blir felt på skadefelling er viltfondets eiendom. Ingen kan derfor på noen måte gjøre seg nytte av felt dyr eller deler av dyret uten nærmere samtykke fra Miljødirektoratet. Felt dyr skal tas vare på slik at dyrets verdi bevares. For felt bjørn inkluderer det å sikre at kjøttet kan omsettes. Dette innebærer at bjørnen ikke skal fraktes rundt til framvisning på skoler, barnehager eller andre steder, da dette kan føre til at kjøttet forderves. Om mulig veies dyret før utvomming. Dersom dyret utvømmes før veiing, må alle innvoller tas med og veies i etterkant. Frakt og oppbevaring avklares med Statsforvalteren.

Godtgjøring ved forsøk på skadefelling av rovvilt

Deltagere i skadefellingsforsøk godtgjøres i samsvar med rovviltforskriften § 9a: «Der forsøk på skadefelling utføres av kommunalt/interkommunalt oppnevnt fellingslag, kan kommunen utbetale godtgjøring til fellingslaget for den tid som er benyttet til fellingsforsøk. Deltakere som mottar godtgjøring etter ordningen må være registrerte lisensjegere, jf. §15».

Fellingsleder/kommunen må sørge for at deltakere i fellingslaget fører timelister, kjørebok og dokumenterer eventuelle andre utgifter som ønskes refundert. Mange bruker i dag viltrapporten

⁸ Instruks for ivaretagelse av døde rovdyr: [Instruks døde rovdyr_17112015.pdf \(rovdata.no\)](https://www.miljodir.no/Instruks%20d%C3%B8de%20rovdyr%2017112015.pdf)

som logg og dokumentasjon⁹. Søknaden om refusjon av påløpte kostnader som er direkte knyttet til fellingsforsøket og godtgjøring av fellingsforsøket sendes inn til Statsforvalteren via Elektronisk søknadssenter (ESS)¹⁰, innen frist angitt i skadefellingsvedtaket. Bruk skjemaet «*Refusjon av skadefellingsutgifter for kommuner*» under tilskudd til rovvilttiltak. Utbetalingen skjer på grunnlag av satser fastsatt av Klima- og miljødepartementet samt rapport fra fellingsleder om fellingsforsøket og den tid som er benyttet. Utbetalingen må ikke overskride de rammer som fremgår av Statsforvalterens vedtak om felling. Foreligger det spesielle omstendigheter slik at den økonomiske rammen vanskelig kan overholdes, må kommunen ta kontakt med Statsforvalteren *før* overskridelsen. Statsforvalteren legger til grunn at fellingsforsøket gjennomføres på en effektiv og hensiktsmessig måte. I tillegg til fellingsgodtgjørelse dekkes kommunens utgifter til arbeidsgiveravgift og feriepenger.

Klima- og miljødepartementet har fastsatt en døgnstøtte på kr 1 910,- per deltaker per døgn for kommunale-/interkommunale fellingslag. I tillegg kan fellingslag søke om dekning for direkte og dokumenterte kostnader inntil kr 35 900,-. Eksempler på slike kostnader er kjøring, bompenger og lignende. Det er ikke anledning til å benytte bevilgningen til lønnskostnader, dekning av administrative utgifter for kommunen mv. i tilknytning til lokalt organiserte jegere i forbindelse med iverksetting av fellingstillatelser. Kommunen skal fungere som regnskapsførende enhet for fellingslaget. Utbetalingene må ikke overskride den økonomiske rammen som framgår av Statsforvalterens vedtak om felling.

Rapportering av skadefelling

Fellingsleder/kommune skal utarbeide en fellingslogg som rapporteres via Miljøvedtaksregisteret etter fellingstillatelsens utløp. Fellingsloggen skal inneholde oversikt over ressursbruk (antall timer/personer) og en kort beskrivelse av hvordan fellingsforsøket ble gjennomført.

Tilskudd til tilrettelegging for kommunale og interkommunale fellingslag

Målsettingen med tilskuddsordningen er å tilrettelegge for fremtidige skadefellingsoppdrag i regi av kommunen.

I tillegg til rammen på 13,5 millioner kroner som rovviltneemnda har fordelt mellom statsforvalterne i Trøndelag og Møre og Romsdal har statsforvalterne meldt inn behov for midler som er øremerket kommunene. Forskriftens § 7a gir en særskilt hjemmel for kommunene til å søke om tilskudd til tilrettelegging for framtidige skadefellingsoppdrag i regi av kommunen. Søknadsfristen var 15. februar i år, og gjeld ulike tiltak knytt til kommunale og interkommunale skadefellingslag.

Som tilrettelegging regnes kursvirksomhet, tekniske hjelpemidler, kommunikasjons-utstyr, og annet materiell eller aktivitet som gir grunnlag for økt effektivitet i fremtidige skadefellingsoppdrag. Kommuner kan i tillegg søke om tilskudd til organisering og forberedelser av kommunale/ interkommunale fellingslag. Blant annet er det i Trøndelag gitt midler til henholdsvis Orkland og Verdal kommuner til gjennomføring av samling for kommuner og fellingsledere (gjennomført i april 2024 med god deltagelse).

⁹ Viltrapporten: viltrapporten.no

¹⁰ Elektronisk søknadssenter (ESS): <https://soknadssenter.miljodirektoratet.no/>

Det er satt av 10 mill. kroner i Statsbudsjettet til dette formålet i 2024, utover rammen som ble tildelt rovviltregionene. Hver enkelt Statsforvalter ble bedt om å melde inn fylkesvise behov for midler for tildeling av tilskudd til dette formålet. Statsforvalteren i Trøndelag har fått tildelt 1, 8 millioner av disse midlene, som er fordelt ut til kommunene med bakgrunn i søknader nå i 2024.

For 2024 ligger rovviltnemndenes budsjetttrammer på omtrentlig samme nivå som 2023. 2 mill. er øremerket skadefellingslag, som pr i dag er fordelt ut fra søknader 2024. Blant annet er det i Trøndelag gitt midler til henholdsvis Orkland og Verdal kommuner til gjennomføring av samling for kommuner og fellingsledere (gjennomført i april 2024 med god deltagelse).

Oppsummering

Kommunene har ansvar for å oppnevne og administrere kommunale skadefellingslag. Det er også mulig å samarbeide med andre kommuner og oppnevne interkommunale skadefellingslag. Statsforvalteren anmoder kommuner hvor det er sannsynlig at skadefelling vil være aktuelt om å gjøre forberedelser i forkant av beitesesongen. Dette kan innebære å:

- Oppnevne skadefellingslag, det vil si skrive avtaler med aktuelle jegere og hundeførere.
- Kurse skadefellingslaget i gjeldende regelverk rundt skadefelling av fredet rovvilt og gjennomføring av skadefelling. Her vil Miljødirektoratets skadefellingsveileder¹¹ kunne være til god hjelp. Norges Jeger- og Fiskerforbund¹² har tilbud om ulike praktiske og teoretiske kurs rundt skadefelling av fredet rovvilt.
- Skrive avtaler med aktuelle beitelag og eventuelt reinbeitedistrikt om å kunne slippe hund utenom båndtvangstiden.
- Være beredt på å fatte kommunale vedtak om dispensasjon fra hundeloven til å slippe hund
- Være beredt til å fatte vedtak om dispensasjon til motorferdsel i utmark i forbindelse med skadefelling.

¹¹ Veileder for gjennomføring av fellingsoppdrag:

<https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1440/m1440.pdf>

¹² Norges Jeger- og Fiskerforbund (NJFF): <https://www.njff.no/>